

**BISDOM
ROTTERDAM**

Homilie bisschop Van den Hende

Nationale Bedevaart Brielle, Bedevaartkerk HH. Martelaren van Gorcum, Brielle

11 juli 2026

Jesaja 61, 1-2a, 10-11

2 Korintiërs 4, 7-15

Matteüs 10, 17-22

Broeders en zusters, de laatste zin van het evangelie is een mooi begin voor mijn preek. Er staat: "Wie tot het einde toe volhardt, zal gered worden." Wie tot het einde toe volhoudt en trouw blijft aan de Heer, zal de redding en het eeuwig leven ontvangen. Een hele grote belofte, maar tegelijkertijd ook een grote opgave. Want hoe doe je dat: tot het einde toe trouw blijven? Tot het einde toe volharden? En is het verlangen naar redding en verlossing zo groot dat we er alles voor over hebben? Wie tot het einde toe volhardt, zegt het evangelie.

Misschien denkt u nu: hoe sterk is mijn geloof eigenlijk? Hoe groot is mijn liefde? Hoe groot is de hoop die ik koester? En wil ik ook echt met heel mijn hart gered worden? Ik denk dat als u die vraag stelt, u ook meteen bescheiden wordt en misschien zelfs een beetje beducht. Kan ik dat wel, tot het einde toe volharden? Zijn mijn geloof en hoop groot genoeg om dat werkelijk uit te kunnen zingen? Verlang ik echt met heel mijn hart naar de redding van God? Mocht u denken: nou, op dit moment zak ik voor dat examen, dan moet u weten dat deze belofte van de Heer, deze opgave aan ons, niet alleen van onze eigen kracht kan afhangen. Het hangt op de eerste plaats af van de Heilige Geest.

We hebben in de eerste lezing gehoord hoe de profeet alleen maar kan verkondigen, alleen maar de Messias kan aankondigen als hij zelf vervuld is van de Heilige Geest. De Heilige Geest waarvan Jezus tegen zijn leerlingen zegt: die zal bij jullie komen als ik er niet meer ben, gekruisigd en verzezen. Hij zal komen als Trooster, als Helper, om alles in herinnering te brengen wat Hij heeft geleerd en voorgehouden in het Evangelie (cf. Johannes 14, 25-26).

Dus wie kan tot het einde toe volharden? Wie van u is in staat om tot het einde toe trouw te blijven, te blijven verlangen naar Gods verlossing en bevrijding? Dat kan alleen degene die tegelijkertijd ook ontvankelijk is, die tegelijkertijd openstaat voor de kracht, de inspiratie en de wijsheid die van God komen.

Misschien stelt dat u wat gerust. Maar misschien stelt u ook de vraag: ben ik wel in staat om te ontvangen? Of weet ik meestal alles wel? Ben ik in staat om te ontvangen, of ben ik vooral iemand die graag geeft? Ontvankelijk zijn betekent ook de bereidheid te hebben dat de Heer aanvult wat in mij ontbreekt, wat in mij niet aanwezig is of wat in mijn hart een kwijnend bestaan leidt.

Als we vandaag horen dat we werkelijk mogen volharden tot het einde toe, dan is dat dus niet zonder de kracht van de Heilige Geest. We staan er niet alleen voor. Op de eerste plaats niet, omdat de Heer bij ons is met zijn Geest, maar ook niet omdat we elkaar hebben als Kerk.

De Kerk kan alleen bestaan als zij leeft vanuit Pinksteren. De Kerk kan alleen bloeien en groeien als zij steeds weer openstaat voor de Helper en de Trooster, die de Heilige Geest is. Want het is die Heilige Geest die ons ontvankelijk maakt voor het Evangelie. Het is die Heilige Geest die ons gevoelig maakt voor waar het op aankomt in het Rijk van God. Het is die Heilige Geest die ons ruggengraat geeft als het moeilijk is en als het tegenvalt.

Jezus zegt tegen de twaalf: wanneer jullie worden bedreigd, wanneer jullie om antwoorden worden gevraagd en worden uitgedaagd, houd dan voor ogen dat Gods Geest in jullie spreekt.

En die belofte geldt ook voor ons. Als het ons tegenzit, als wij bedreigd worden, als we misschien alleen maar kritische vragen krijgen, of als de omstandigheden in de wereld ons naar de keel grijpen, weet dan dat de Heilige Geest ook in ons hart wil inspireren en het woord zal voeren.

Maar die belofte van de Heer, die ontvankelijkheid die nodig is, kun je niet zomaar in één keer aanzetten als een ventilator wanneer het heet wordt, of als een knop die je omzet wanneer het te donker wordt in een kamer.

Nee, de Heer vraagt - en zijn leerlingen zijn zich daarvan bewust - dat die belofte van volharding, die opgave van trouw blijven, al veel eerder in ons leven moet beginnen dan op het laatste moment. In alle nood mogen wij op de Heer vertrouwen. In alle omstandigheden mogen wij op de Heer vertrouwen, ons geloof actief beleven, eraan vasthouden en het elke dag opnieuw in praktijk brengen.

Dat mag je niet uitstellen en in een noodpakket stoppen. Het is iets dat nu al elke dag een plaats moet krijgen in ons leven. De apostelen hebben dat geleerd. Zij hebben ontdekt dat hun kracht van God komt, maar dat zij wel open moeten staan voor zijn gaven.

Dat geldt ook voor de Martelaren van Gorcum die wij hier gedenken. Negentien priesters en religieuzen, priesters en broeders die zomaar in hun dagelijks leven werden aangesproken en vastgepakt, die werden gearresteerd en bedreigd. En die in moeilijke en mensonwaardige omstandigheden van Gorinchem naar Brielle werden gebracht of die in de omgeving van Brielle uit hun huizen werden gesleurd om hier terecht te staan.

Als zij pas hier ter plaatse zouden hebben nagedacht over wie Jezus is, als zij hier voor het eerst waren begonnen met bidden, dan was het rijkelijk laat geweest. Niet dat de Heer ons dan niet hoort, niet dat de Heer dan niet naar ons luistert en naar ons hart ziet. Maar als wij open willen staan voor de Heilige Geest die in ons spreekt, dan hebben wij een langere aanloop nodig: een leven dat al steeds in de nabijheid van de Heer is geleefd.

Dat geldt voor de martelaren van Gorcum. Het zijn geen krachtpatsers die alles op eigen kracht kunnen. Het zijn geen helden waarvan iedereen al zag aankomen dat zij door dik en dun zouden doorgaan met het Evangelie. Het zijn mensen die zich, in de eucharistie, in het getijdengebed en in hun omgang met de mensen die hun waren toevertrouwd, oefenden in de liefde van God en in het besef dat de Heer altijd bij ons is.

“Zie, Ik ben met u alle dagen, tot aan het einde van de tijd” (Matteüs 28, 20b). De Martelaren hebben dat tot het laatst toe volgehouden. De geleerden onder hen, die werden ondervraagd door huurlingen en de plaatselijke dominee, konden moeiteloos de Schrift openslaan om die passages aan te wijzen die gingen over de betekenis van de eucharistie, over het verlossingswerk van onze Heer en over het Petrusambt dat verbonden is met de paus in Rome.

Met een groot gemak, zonder overmoedig te zijn. Met een groot inzicht, zonder alleen op zichzelf te vertrouwen. Door de kracht van de Geest hebben zij getuigd van het geloof. En zijn zij trouw gebleven aan het geloof in het sacrament van de eucharistie, waarin Christus werkelijk bij ons komt met zijn Lichaam en Bloed. En zij zijn trouw gebleven aan de paus, het zichtbare teken van eenheid onder ons christenen.

Als wij vandaag hier zijn, broeders en zusters, en ons wordt gezegd in het evangelie dat we mogen volharden tot het einde en dan gered zullen worden, dan mogen wij, net als de Martelaren van Gorcum elke dag opnieuw het geloof een plaats geven in ons leven.

Ja, dat moet zelfs. Veel mensen in onze cultuur zijn niet blij met dingen die moeten. Mag ik dan niet zelf kiezen? Jazeker, je kunt ook nee zeggen. Maar de Heer hoopt en nodigt uit om ja te zeggen.

En zie maar naar het leven van de Martelaren en in ons eigen leven. Je weet niet altijd waartegen je ja zegt. Je weet wel tegen Wie je ja zegt en God is getrouw. Hij laat ons niet los. Hij laat niet varen het werk van zijn handen. Wij zeggen ja. Al bewaren wij die belofte in aarden potten en zijn wij breekbaar als gebakken klei. We weten tegen Wie we ja zeggen en dat is de rode draad in onze geschiedenis met God.

De omstandigheden waarin wij dat ja steeds opnieuw mogen herhalen, kunnen heel verschillend zijn en soms onverwacht. De Martelaren hadden niet voorzien dat zij werden opgepakt en hier werden opgehangen. En ook wij hebben vaak niet voorzien dat wij dingen zouden meemaken die zwaar vallen: ziekte, verdriet, eenzaamheid en misschien ook de ontdekking dat onze zonden groter kunnen zijn dan je vermoedt. Daarom is er ook het sacrament van boete en verzoening hier op deze dag.

Maar ook als we naar onze wereld kijken: God heeft ja gezegd in zijn Zoon, die gestorven en verrezen is. Toch gebeuren er in onze wereld dingen die vaak onvoorstelbaar zijn. En terwijl God met ons rekening houdt en ons kent als geen ander, bij veel gebeurtenissen in onze mensenwereld valt onze mond open en staat ons hart bijkans stil. Zoveel wapengekletter. Zoveel haat. Zoveel machtsvertoon. En hoe zit het met de armoede die onuitroeibaar lijkt? En honger en dorst die het leven van zoveel mensen bepalen dat ze niet één dag in hun leven kunnen overzien?

Broeders en zusters, wie tot het einde toe volhardt, zal gered worden. Niet door eigen kracht, maar door de kracht van de Heer. Niet alleen met eigen woorden, maar met de woorden van de Heer. De Martelaren hebben laten zien dat de Heer zelf de kracht in hun leven was. De kracht als gave van de Heer in de eucharistie en in het sacrament van boete en verzoening. En dat zij in kracht van de Geest hun lijden samen hebben gedragen toen het moeilijk werd op het laatste moment. De geschiedenis vertelt dat toen het moeilijk werd, zij elkaar moed hebben ingesproken met de woorden van de Schrift. Maar ook met hun eigen geloof, met hun vertrouwen op de liefde van God. Niet op eigen kracht want de Martelaren bleven mensen, net als wij.

Als wij vandaag deze eucharistie vieren, doen wij dat niet voor niets onder het thema “In de kracht van de Geest.” Want alleen met de kracht van de Heilige Geest kunnen wij volbrengen waartoe de Heer ons roept. Alleen met de kracht van de Heilige Geest kunnen wij blijven geloven in vrede in tijden van oorlog. Alleen met de kracht van de Heilige Geest kunnen wij blijven geloven in de kracht van Gods liefde in een wereld waar zoveel haat is. Alleen met de kracht van de Heilige Geest kunnen wij Christus navolgen en elkaar dienen, ook in de kleinste dingen die misschien niet opvallen (cf. Matteüs 6, 1-4; 25, 35-36).

Vandaag, broeders en zusters, krijgen wij opnieuw een kans om ons leven meer aan God toe te vertrouwen en om, nog meer in de kracht van de Geest, van elke dag een weg van

geloof te maken. Door regelmatig naar de kerk te gaan, in ieder geval elke zondag. Door samen de Schrift te lezen en door de woorden van de Heer in ons hart te bewaren (cf. Lucas 2, 19; 11, 28). En door steeds opnieuw vergeving te vragen en te ontvangen, want de liefde van de Heer is eindeloos.

Vandaag mogen wij elkaar bemoedigen. En als u straks thuiskomt en iemand vraagt: “Was het de moeite waard? Ik ben niet gegaan want het was zo warm,” dan kunt u misschien zeggen: “Ja, want op deze bedevaart hebben we opnieuw ontdekt dat de Heilige Geest ook in ons leven werkzaam is. Wanneer onze wereld verhit raakt en onze gedachten op hol slaan.”

Blijf daarom verbonden met de Kerk en het evangelie. Blijf verbonden met de Heer en de Martelaren. Want wij zijn ook nu instrument van God in deze wereld. Hebben wij de kracht om met anderen de liefde van God uit te dragen? Hebben wij de kracht om als Kerk instrument van vrede te zijn?

Hebben wij de kracht om over Jezus te spreken, dat Hij het is die ons, broze mensen, staande houdt en gaande houdt? En verlangen we naar zijn verlossing en bevrijding? Niet alleen voor onszelf, maar ook voor allen met wie wij in deze wereld leven. Niet alleen in ons eigen leven, maar in de levens van velen die tegen de Heer ja durven zeggen, omdat de Heer trouw is? En wat er ook gebeurt in je leven: De Heer houdt ons vast. Amen.